

श्री साईबाबा प्रसन्न.

जिले—पारले, येथे श्रीसाईहनुमान नांवाचे सुंदर नवीन मंदिर आहे. त्या ठिकाणी
 हनुमन्जयंत्युत्सवांत रविवार ता. ४।४।२० रोजी कीर्तनाचे आरंभी कौतुककार
 रा. रा. कृष्णाजी वासुदेव खरे यांनी स्वरींचित म्हटलेले अष्टक.

श्रीसाईहनुमानाष्टक.

॥ श्लोक ॥

श्रीसाई यत्प्रसादें, रमणिय अशी, मूर्ति सन्मुख डेली ॥

वाटे पश्चिम देशीं, मठ करुनिया, देवता स्थापियेली ॥

भक्तांच्या पूरवाया, सकलहि मनिषा, वाट पाहे कृपेने ॥

तो साईहनुमान प्रेम भरुनी, पाहूं चला दृष्टिने ॥ १ ॥

सानंदें, वरदहस्ता करुनि जवळि जो, वाटतें वाहताहे ॥

होवोनी कर्मयोगी, निजहित सकलां, साधण्या सांगताहे ॥

कर्मीं दक्ष परी, उदास स्वमनीं, राहोनिया आचरा ॥

ध्यानीं आणोनि बोलां, निशिदिनि अहो, त्या रामदासा स्मरा ॥२॥

ईशमेम असें जगीं भरियलें, कोंदोनि चित्शक्तिनें ॥

त्या ईशस्वरूपाविणे स्थिरचरीं, देखेचि ना दृष्टिनें ॥

पाही येथुनि तेथही वराचि तो, भासे हरी आवया ॥

सैलाच्या शिखरीं, सखोल कुहरीं, सर्वत्र त्यातें वधा ॥३॥

होतनि सकल तापा, सौख्य द्याया जिवांसी ॥

निकट तटिं उभा जो, पारलाग्रामवासी ॥

सुखचिर रमणी ही, मूर्ती ती पाहण्याला ॥
निशिदिनि मन घेवो, तेथही घांवण्याला ॥५॥

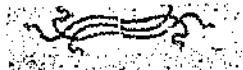
नुरली भक्तिविणेंच अन्य मनिषा, हा बोध होवो मना ॥
भक्तिप्रेमविणेंहि ज्ञान नलगे, हे तो जडो भावना ॥
ज्ञानानें अभिमान नित्यचि नवा, तो आड येईल कीं ॥
भक्ति प्रेमहि एक वस्तुच असे, जी सौख्य देईल कीं ॥५॥

मार्ग आणि भ्रम न दूरचि करा, हा भक्तिचा चांगला ॥
सोपा आणि बराच मार्गहि जर्गी, संतांहि जो वणिला ॥
हा तो देइल सौख्य मोक्ष सकलां, विश्वास याते धरा ॥
श्रीसाईहनुमान होइल कृपा, संदेह नाही जरा ॥६॥

नमन करित भावें, साईपादांबुजाला ॥
अवडि तुझि सदा दे, वासुदेवात्मजाला ॥
वदत सतत हें मी, भक्ति तूझी करावी ॥
सकल त्यजुनि भावें कास तूझी धरावी ॥७॥

(केका)

प्रसन्न वदनं पहा, प्रभु जराहि, दीनाकड ॥
दयाब्धि तुम्हि हो असा, सतत हाचि डंका झडे ॥
असें सतत ऐकतां, दुरि कराल, या पामरा ॥
प्रभो, मग नसे मला, जगि दुजा खरा आसरा ॥८॥

श्रीसाई लीला.

(मासिक)

वर्ष १ ले.

ज्येष्ठ शके १८४५.

अंक ४ रा.

महाराजांच अनुभव.

रा. रा. वामन चिंतामण मुके.बकील पिंपळगांवसवंत जिल्हा नाशिक आंचे श्री साईबाबाबद्दलचे अनुभवांबद्दल ता० ११/७/१९२१ मी पंचवटीहून आलेल्या पत्रातील काही अनुभवांचा उताराः—

“ माझे मोक्ष गुरू श्रीसमर्थ रघुनाथमहाराज उर्फ काका पुराणिक धोपेश्वर (राजापूर जि ॥ रतनागिरी) यांचा मला उपदेश झाल्यावर समर्थांचे कृपेनें माझे मन परमेश्वर भक्तीकडे वळलें. दिवसाचा थोडा काळ मी गुरूभक्तीत घालवूं लागलों. माझे गुरूचे कृपेनें मला ज्ञानेश्वरी ऐकावी अशी इच्छा झाली. एका ज्ञानेश्वर भक्ताची भेट गुरूनीं करून दिली. ज्ञानेश्वर महाराजांनीं आपले गुरू श्रीनिवृत्तिनाथ यांचे वदल आपलें निस्सीम प्रेम ज्ञानेश्वरीत वारंवार व्यक्त केलें आहे. याची ज्ञानेश्वरीचे भक्तांस माहिती आहे. गीतेच्या १३वे अध्यायांत “ आचार्योपासना ” या विषयावर ज्ञानेश्वरमहाराज यांनीं गुरूकृपेशिवाय ज्ञानप्राप्ति नाही असें सांगितलें आहे. माझे सद्गुरू समाधिस्थ झाल्यामुळे मला गुरूभक्ती वडली नाही ही गोष्ट माझे मनास डांचूं लागली. इतक्यांत माझे सद्गुरू काका-महाराज यांनीं मला शिरडीस जाऊन श्रीसमर्थ साईबाबांचें दर्शन घेण्याची प्रेरणा केली. समर्थांचें प्रेरणेंप्रमाणें मी शिरडीस गेलों. साईबाबांनीं मला त्यांचें दर्शन होतांच माझे मन गुरूभक्तीत तह्मीन केलें. बाबांनीं माझे प्रेम पाहून व मजवर प्रसन्न होऊन मी घेतलेल्या त्यांच्यासगुणोपासनेच्या बुकाला व त्यांचे फोटोला हस्तस्पर्श केला.

* मागील अंक अधीक ज्येष्ठाचा समजावा.

मी पिंपळगांव बसवंत तालुके निफाड येथील रहाणार असून त्यागांवी मी वकिलीचा धंदा करितो. सुमारे सहा वर्षांपूर्वी आमचेगांवी प्लेग झाल्यामुळे मी आमचे गांवचे माझे मालकीचे शेतांत प्लेगचे वेळीं राहण्यासाठी एक लहान बंगला बांधला आहे. त्या बंगल्यांत आमचे कुटुंबातील सर्व मंडळीसह रहात होतो. बंगल्यांत रहात असतां माझा नित्यक्रम साईची सकाळीं व संध्याकाळीं प्रार्थना करण्याचा असे. एके दिवशीं मध्यरात्र झाल्यावर चोरांनीं माझे बंगल्याचे उत्तरबाजूची भिंत फोडली. ज्या ठिकाणीं भिंत फोडली त्या ठिकाणपासून समथ्याचा फोटो एक वितीचे अंतरावर ठेविला होता. चार चोरांकी एक चोर फोडलेल्या भिंतीचे भोकातून आंत शिरला व त्यानें ज्या पलंगावर मी निजलों होतो त्या खालीं ठेविलेली लहान पेटी लांबविली व ती भोकाचे वाटे भोकाजवळ उभे राहिलेल्या साथीदारांचे स्वाधीन केली. त्या पेटींत दोनशें रुपयांच्या नोटा व रुपया एक व काहीं आणे होते व माझे रिणकोकडून लिहून घेतलेल्या सुमारे चार हजार रुपये पर्यंतच्या (वचनचिठ्या) होत्या. ही पेटी बाहेर दिल्यावर आंत आलेल्या चोराने साईबाबांचे फोटोचे समोर एक टूक एका बाकावर ठेविली होती. त्या टूकमध्ये सोन्याचे दागिने किंमत सुमारे रुपये २५०० व चांदीचीं भांडी किंमत सुमारे ५०० रुपये व दस्तऐवज किंमत सुमारे रुपये १०००० चे होते. चोराने टूकला हात घातल्याबरोबर टूकच्या शेजारीं आमची मेहुणी निजली होती ती जागी होऊन " चोर चोर " म्हणून भीतीनें ओरडली. तिचा ध्वनी मी गाढ शोपेत असल्यामुळे मला ऐकूं आला नाहीं. इतक्यांत बाबा माझे स्वप्नांत येऊन " तुझी टूक गेली जागा हो " असें मला सांगितले. मी एकदम डचकून जागा झालों व बाबांचे प्रेरणेनें पलंगावरून गडबडीनें उडी मारून हातांत काठी घेऊन मोठ्या आवेशाने " मारो इसकू " असा ध्वनी केल्याबरोबर चोर भोकावाटे बाहेर पळून गेला. या गडबडीनें बंगल्याचे रक्षणासाठीं ठेविलेला जागल्या व कुत्रा, कारकून व गडी जागे झाले व त्यांनीं मोठी ओरडा आरड केल्यामुळे सर्व चोर पळून गेले. मला एकदम गीतंतील

अन्यन्यात्रितयंतो माम् ये जनाः पयुपासते ॥

तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहम् ॥

या श्लोकाची आठवण झाली व समर्थांचा उतराई होऊन त्यांस साष्टांग-
नमस्कार घातला. इतका वेळ पर्यंत आम्हांस पेटी गेल्याची माहिती झाली
नाही. मात्र मनुष्यास पठवून पोहिसस्येस्सन्-अमलदार यांस आमचे
वंगल्यावर घर फोडीचे चोरीचा प्रयत्न झाल्याची खबर दिली. पोलीस
आख्यवर्षे ते लेखी फियार्द मागू लागले. लेखी फियार्द लिहिण्यासाठी
पेटी पाहू लागलों. तो पेटी चोरांनी नेली असें कळलें तथापि या नुकसानी
बद्दल मात्र मनास यत्किंचित्ही धक्का पोचला नाही. पोलीस लेखी
फियार्द लिहून घेऊन गेल्यावर सूर्यादय झाला. इतक्यांत आमचे मळ्याचा
शेतकरी आमचे वंगल्यापासून एक फरलांगचे अंतरावर वर लिहिलेला
चोरीचा माल पेटी शेतांत पडलेली आहे असें सांगत आला मी लगेच
त्याठिकाणी जाऊन पेटी पाहिली. पेटींत असलेल्या जिनसांपैकी रुपये
२०० च्या नोंटा व काहीं खुर्दा व एक रुपया रोख याशिवाय एकही
जिनस चोरांनी हलविली नाही. पेटी आपोआप उबडल्यामुळे पेटी तशी-
च्यातशीच न फुटतां मिळाली.

दुसरे किर्डीस-पहाटेस दुसरा चमत्कार घडला. तो असा की मला
स्वप्न पडून स्वप्नांत मला बाबांचा दर्शन दिले. स्वप्नांत मी बाबांचे
—पायांची सेवा करित आहे. त्यांचे शेजारी त्यांचा सच्छिष्य अवदुल हा
त्यांचे जवळ आहे व दुसरा ज्यांस मी पूर्वी कर्वीही मात्र सर्व आयुष्यांत
पाहिला नव्हता असा गौरवर्णाचा तेजस्वी फकीर दृष्टीस पडला. या स्वप्ना-
मुळे मला शिर्डीस जाऊन बाबांचे दर्शन घेण्याची इच्छा झाली. मी
शिर्डीस त्याच दिवशी संध्याकाळचे आगगाडीने जाण्यास निघालों तो
दुसरे दिवशी किर्डीस जाऊन पोचलों. इतक्यांत समर्थांची स्वारी गांवा-
बाहेर शौचविधिसाठी येतांना दृष्टीस पडतांच मी रस्त्यांतच त्यांस
साष्टांग नमस्कार केला. बाबांनी प्रेमळ अंतःकरणाने मला व मात्र बरोबर
असलेल्या मंडळीस गांवांत जाण्यास सांगितले. गांवांत जाऊन बाबांचे

अत्यंत प्रेमांतील भक्त रा. हरि सिताराम दीक्षित यांचे बंगल्यावर बिन्हाड ठेविले. कांहीं वेळाने बावांचे दर्शनासाठी मशिदीत गेलो तेव्हा दर्शनाचे प्रसंगी ज्या गौरवर्णाचे तेजस्वी फकीरास मी स्वप्नांत पाहिले होते तोच फकीर माझे दृष्टीस पडला. त्याचे वदलचा तपास करितां तो फकीर बावांचा शिष्य अबदूल याचा पूर्वीचा गुरू आहे असे समजले. पिंपळगांवी स्वप्नांत एक दिवस पूर्वी ज्या फकीरास मी बावांचे शेजारी पाहिले तो फकीर त्याच स्थितीत मी जागृतावस्थेत पाहिला हा केवढा चमत्कार !

तिसऱ्या चमत्कार-यानंतर कांहीं दिवसांनी पिंपळगांव येथे आम्ही आमचे बंगल्यावर रहात असतां कोरगांव येथील ब्रह्मचारी बुवा माझे स्मरण करून माझे बंगल्यावर राहण्यास आले. आम्ही तीन दिवस मोठ्या प्रेमाने बावांचे भजनपूजन केले. ब्रह्मचारीबुवांनीं जातांना मला बावांच्या कृपेनें तुझ्या चोरीस गेलेल्या नोटा सांपडतील असे सांगून गेले. पुढे कांहीं महिन्यांनीं आमचे बंगल्यावर ज्या चोरांनीं घर फोडून चोरी केली होती ते व चोरीचा माल विकत वेणारा एक मारवाडी हे सर्व दुसरे एका चोरीत पकडले गेले. चोरीचा माल विकत वेणारे मारवाड्याने घरांत आमचे वरचे चोरीतील कांहीं नोटा सांपडल्या. त्या नोटा-आमचे घरचे चोरीतील आहेत असे त्या चारी चोरांनीं कबूल केल्यामुळे आमचे घरची चोरी चोरांचे कबूलीवरून आपोआप शाबीत होऊन रुपये दोनशेंच्या नोटांपैकी पांसष्ट रुपयांच्या नोटा आमच्या ठरून त्या पोलिसांनीं आमचे घरी पिंपळगांवी आणून मला दिल्या.

साईदास.

वामन चित्तामण मुके वकील.

पिंपळगाव बसवंत जिबहा नाशिक

महाराजांचे एक पुरातन भक्त म्हाळसापती या नांवांचे होते ते नुकतेच कौळामनासी झाले. महाराज एक रात्र मशिदीत निजत व एक रात्र चावडीत निजत असा नियक्रम असे. ज्या रात्री महाराज मशिदीत

निजत त्या रात्री महाळसापती महाराजांचें जवळ रात्रभर वसून असत. व रात्रभरांत कधीही आडवे होत नसत. म्हाळसापतीची संपत्तिक स्थिति अति निकृष्ट असे. इतकें असूनही त्यांचें नैराश्य अघर्षणीय होतें. महाराजांचे कडून त्यांचें नैराश्य स्थितीचे उत्तेजनपर असेच वर्तन असे. एकदा म्हणजे इ. स. १९१७ मध्ये त्यांची गरीबी मनांत आणून हंसराज नामक दादरास राहाणाऱ्या एका व्यापार्याने त्यांना दहा रुपये देऊ केले; ते त्यांनी घेतले नाहीत. हंसराज शेटजींनी मग ती रक्कम रा. रा. वापुसाहेब जोग यांचे मार्फत म्हाळसापतीकडे पाठविली तरीही त्यांनी ती घेतली नाही मग ती रक्कम रा. रा. हरी सितारोम दीक्षित यांकडे आणिली आणि महाराजांचे समोर म्हाळसापतीस धावी असें सुचविलें. त्याप्रमाणें म्हाळसापती महाराजांचो पूजा करीत असतां रा. रा. दीक्षित ही ती रक्कम त्यांना देऊं लागले ते ती घेईनात. दीक्षित महाराजांना म्हणाले "आपण त्यांना घेण्यास सांगा किंवा आपण घेऊन त्यांना द्या." महाराज म्हणाले "सध्यां तुझ्याजवळ राहू दे ?" म्हाळसापती पूजा आटोपून निघून गेल्यावर कांही वेळानें महाराजांनी दीक्षितांस विचारलें "किती रुपये आहेत ?" ते म्हणाले "दहा." महाराजांनी ते रुपये आपल्या गादीवर ठेवण्यास सांगितले व नानासाहेब निमोणकरांचे हातानें ती रक्कम इतर लोकांना वाटवून दिली. अर्थात्च त्या रकमेपैकी कांहींही भाग म्हाळसापतीकडे गेला नाही

-रा. रा. चिदंबर केशव गाडगीळ या नांवाचे महाराजांचे एक भक्त होते. ते सरकारी नोकरीवर होते. कांहीं दिवस नगरास कलेक्टरचे चिटणीस होते. पुढें सिन्नरास मामलेदार होते. त्यांना वेळोवेळीं दर्शनाचा लाभ घडत असे. सिन्नराहून त्यांची बदली कोठें लांब झाली व तावडतोव जाऊन रजू होण्याचा हुकूम मिळाला. महाराजांचे दर्शनास जाण्याला अवकाश राहिला नाही. ते कोपरगांवाकडूनच आगगाडीनें गेले पण दर्शनास जातां येत नाही, याबद्दल त्यांना फार हुगहूर लागली. पुढें गाडी चालली असतां एकाएकी खिडकी वाटे एक कामटाची पुढी त्यांचे अंगा-

वर येऊन पडली उघडून पहातात तो त्यांत उदी सारखी पूड दिसली. त्यांनी ती जतन करून ठेवली. पुन्हां दर्शनास जाण्याचा योग आला तेव्हां महाराज आपण होऊन त्यांना म्हणाले “ तू आला नाहीस म्हणून मी तुला उदी पाठविली ती पोहचलीना ? ” गाडगीळांना हे शब्द ऐकून गहिवर आला. पुढे ती उदी त्यांनी एका ताडतांत घालून ठेवली व ती शेवटपर्यंत त्यांचेजवळ होती.

रा. रा. लक्ष्मण कृष्ण उर्फ तात्यासाहेब नूलकर हे महाराजांचे भक्त होते ते पंढरपुरास मुत्सफ होते. तेथे त्यांच्या डोक्याला कांहीं विकार झाला. कोणतीही वस्तु पाहिली की, तिच्यावर दुसरी तशीच वस्तु दिसावयाची. अक्षरेंही अशीच दुहेरी दिसावयाची. मग त्यांनी राजा घेतली व वंधू जळगांवास डाकटरी करीत होते तेथे गेले. तेथे गेल्यानंतर दोनचार दिवसांनीच गुरुपौर्णिमा होती. पौर्णिमेच्या आदले दिवशी भावाच्या विचाराने तात्यासाहेब पौर्णिमेसाठी शिर्डीस आले दोन दिवस राहून परत जाण्याच्या वेताने ते आले होते म्हणून कपडे सामान औषधे, वगैरे कांहीं बरोबर आणले नव्हते. आले त्या दिवशी बहुतेक दिवसभर डोळे बांधूनच पडले होते दुसरे दिवशी महाराज माधवरावांना हाणाले “शामा माझा आज डोळा फार दुखत आहे.” तेव्हांपासूनच रा. तात्यासाहेबांचे डोळे हळु हळु सुधळू लागले; व कांहीं दिवसांनी औषध पाण्याशिवाय साफ बरे झाले.

तात्यासाहेब नूलकरांना शिर्डीस थोडे दिवस राहिल्यावर असे वाटू लागले की, आता येथेच राहणे व आपला शेवट महाराजांचे पायांपाशीच व्हायचा व अखेरीस झालेही तसेच. त्यांना मधुमेहाचा विकार पुष्कळ वर्षे होताच, त्याची एक दोन गळवे झाली व ती कापली. पुढे आणखी पुष्कळ गळवे झाली. व त्या दुखण्यांतच त्यांचा अंत झाला. ते सुमार रात्री दोन वाजतां झाला. त्याच्या एक तास अगोदर त्यांनी आपल्या

दोघांही मुलांना भजन करावयास सांगितले. मग " आतां दृष्टीपुढें ऐसाचि तूं राहे ॥ जो मी तुज पाहें नारायणा ॥ " हा अभंग म्हणावयास सांगितला, नंतर एका मुलानें तोंड आकरावयास सांगून त्यांत उदी घातली व दुसऱ्या मुलानें महाराजांचे तीर्थ घातले. तात्यासाहेबांनीं विचारलें " हें काय आहे ? " मुलांनीं म्हटलें " उदी व तीर्थ आहे " एवढे झाल्याबरोबर एकदम प्राणोत्क्रमण झालें. जवळ कुटुंबांतील सर्व माणसें होतील पण तात्यासाहेबांचे चेहऱ्यावर अकिंचित्ही खिन्नता नव्हती.

वांध्याचे एक गृहस्थ सन १९१० मध्ये आपल्या एका मित्राबरोबर शिर्डीस गेले होते. त्या मित्रानेंच त्यांचें येता जाताचें भाडें दिलें. त्या गृहस्थानें आपल्याबरोबर तीन कोरे रुपये नेले होते पण महाराजांना कांहीं दक्षिणा द्यावयाची नाहीं, असा त्यांचा संकल्प होता. महाराजांनीं त्यांच्या जवळ मुळींच दक्षिणा मागितली नाहीं. परत येतांना ते गृहस्थ आपल्या स्नेह्याला सांगू लागले " मी शिर्डीस तीन कोरे रुपये घेऊन गेलों होतो ते मी तसेंच परत घेऊन जात आहे. " वांध्यास पोहचण्याचे व्हादले रात्री त्या गृहस्थाचे कुटुंबास स्वप्न पडलें की, आपल्या नवऱ्याची पैशाची पिशवी व एक भरलेली आगडवी (आगपेटी) व एक रिकामी आगडवी शेतखान्यांत पडली आहे आणि पैशाचे पिशवीत तीन कोरे रुपये आहेत. स्वप्न इतकें स्पष्ट पडले की, वाई जागी झाल्याबरोबर शेतखान्यांत जाऊन खरोखरच रुपये पडले आहेत की काय ? हें पाहूं लागलीं. अर्थात् रुपये तेथे नव्हते पण ते गृहस्थ परत आल्यावर त्यांनीं हें स्वप्न सांगितलें व ते आपल्या खिशांत पाहूं लागले तो त्या खिशांत दोन आगडव्या एक भरलेली व एक रिकामी; व पैशाची पिशवी व तीत तीन कोरे रुपये एवढें सामान दिसलें. अर्थात्च त्या स्वप्नापासून बोध ध्यावयाचा तो त्यांनीं घेतला व त्यांना उपरती होऊन त्यांनीं ते तीन कोरे रुपये व दर रुपया मागे चार आणे दंड असे पावणेचार रुपये महाराजांस दक्षिणा म्हणून पाठविले. पुढें ते गृहस्थ सहकुटुंब व माता पितरांना घेऊन एक महिना शिर्डीस जाऊन राहिले होते.

एकदा एक योगाभ्यासी गृहस्थ आपल्या कांहीं शंका विचारण्यासाठी नानासाहेब चांदोरकरांचे बरोबर महाराजाकडे गेले होते. त्यावेळी महाराज जेवावयास बसले होते. जेवण म्हणजे भाकर व कांदा. महाराजांचे हातांत कांदा पाहिल्याबरोबर त्या गृहस्थाचे मनांत विकल्प उत्पन्न झाला. तो मनांत म्हणू लागला हे कांदा खातात तर हे कसले योगी व आपल्याला यांचेपासून काय मदत मिळणार ? हे त्यांचे मनांत आल्याबरोबर महाराज म्हणाले “ नाना ! कांदा खाऊन कचदिण्यांची ज्याची शक्ति असेल त्याने तो खुशाल खावा. ” हे महाराजांचे अंतर्साक्षित्व पाहून तो गृहस्थ मनांत धरकला व मनांतले मनांत शरण गेला. मग महाराजांनी त्याच्या सर्व शंकांचे समाधान केले व तो प्रसन्न होऊन गेला.

रा. रा. चामनराव प्राणगोविंद पटेल. बी. ए. एल्. एल्. बी.

यांचे श्रीसाईबाबाबद्दल अनुभव.

॥ ॐ साईनाथाय नमः ॥

पूज्य प्रिय—

तुहारा स्मरणो आशरे दश वर्षनां जुनां छे पण हजी ताजांज छे.

माथे मादरपाटी ककडी बीटाळेळी ने शरीरपर पण एज स्वदेती वस्त्रनी कफनीवाळां तुहारी आकृति तुहारी कृपाथी; स्मरणमात्र थी खडी धाय छे—थयां करे छे ने तुहारा अणुरेणु पिंडेंब्रह्मांड सर्व स्थळे व्यापी रहेलां स्वरूपनी वाद आपे छे. ते तुहारा स्वरुममां म्हने कायममाटे लीन धइ जवादे ए प्रार्थना.

ज्यारे पाश्चात्यन्याय अने तत्त्वज्ञानना प्रभावे इश्वरना अस्तित्व ने स्वरूप विषे संशय वा जिज्ञासा उत्पन्न थयेळी हती, ज्यारे जगतनुं बंधारण न्यायपर रचायुं छे, के आकस्मिकज छे, ए प्रश्न तुहारी समक्ष उभो रहेलो हतो, त्यारे तुहारा स्व. पिताना कहेवाथी हुं तुहारे दर्शने प्रथम आव्यो. त्वारवाद केटलीकवार आव्यो गयो. एक नूखत तुहारी इच्छा थी हुं अमी-आर महिना शिडीं रक्षो. त्वारपछी एक वर्ष जेवा टुंक समयमां ते उपरना

केटलाक प्रश्नोनु वेदोपनिषदानुसार निराकरण कर्युं ने वाकीना चथा प्रश्नोनु संपूर्ण तेवीज रीते निराकरण ऑक्टोबर १९१६ मां करी आभ्युं.

आर्टीकलड क्लार्कनी परिक्षामां वेसवामाटे कई पण लांवा वखतनी गेरहाजरी शिवाय सॉलीसटरने त्यां एल. एल. वी. ओने वे वर्षनी टर्म राखवानी होय छे. तेर महिना भर्या वाद ज्यारे गरमीनी रजामां हुं त्हारी पासे आब्यो त्यारे त्हे म्हने लागलागट अगीआर महिना राख्यो. शिर्डीथी पाछां फर्यां बाद केटलोक समय बीत्यांपछी पाछो टर्म राखवानो म्हारो विचार थवाथी त्हारी संमति ते माटे लई जूनी पेटीना सॉलीसीटरने मेळ्यो. त्यांना मुख्य सॉलीसीटर रा. ज. ज. वीमादलाळे कहु " हवे तमोने राखी शक्य नहीं राखीए तोये फरी तमारे टर्म भरवी पडशे एटलेके फरी बे वर्ष भरवां जोयशे. पण जो तमो कोर्टनी परवानगी वाकीना महिनाभरी टर्म पूरी करवा माटे मेळ्यो तो म्हने कई वांधो नथी छतां हुं तो वारंछुंके कोर्ट जो एम करवा रजा आपशे तो ते त्म्हारे माटे नवोज कायदो घडशे. आटला दिवसमां कदी एवो केस बन्यो नथी. " आ उपरथी वडा न्यायाधीशने ए बाबतमां अरंजी करी ने त्हारी कृपाथी तेमणे वाकीनी ११ महिनानी टर्म भरवाथी राखवो जोयती टर्म भरेली गणाशे एवो चुकादो आप्यो.

अतिशय क्षुधाथी एक दिवस व्याकुळ थयेल होवाथी तुं उभो हतो ते रस्तेथी नहीं पण बीजेज रस्तेथी हुं वीशीमा जतो हतो. ज्यारे त्हें आंटे कहाडी त्हारी मेळेज कहुंके " जायछे पण हेरान थशे " म्हारे माटे ते त्हें नहि कहुं होय धारी म्हें वीशी मांजइ नास्तो कीधो. बीजे एक दिवसे पण क्षुधा लागवथी आत्री रीते संताइनें जतो हतो त्यारे त्हें आत्रीज रीते आघेथी कहेलुं पण ते वखतनी क्षुधानी तीव्रताथी म्हें त्हारा कहेवानो अनादर कीधो हतो; बेऊ वखते बीजेज दीवसे पेटमां सखत दुखावो थइ केटलीकवार शौचें जवुं पडयुं हतुं. त्हारां वचननो अनादर करनारने पण त्हें कृपा देखाडीजहती. ज्हेली वखते तो कलाक्रमंज तात थइ गयेलुं. ने बीजीवार ज्यारे आखो दिवस हेरान होवाथी जरा हुं गमरावो हतो त्यार

हैं रा. वापुसाहेब जोगने आपेखो मीठाई प्रसाद म्हने मळ्यो तेथी पेटम दुखतुं बंध थई गयुं ने प्रकृति स्वस्य थई गई

अगीआर महिना रह्यो ते दरम्यान हुं केटलोक वखत हाथे रांधतो हतो पण पळी म्हने कांटाळो आववाथी म्हें एक दिवस म्हवारमांज कोइने कळगंशिवाय म्हारा मन साथे निश्चय करेलो के आजे काई रांधवुंज नहीं पण फकत काचुं कोरुं खाई मुकचुं. ते दिवसें हुं म्हारी पासै एकलो हतो त्यारे ते फकत एटलुंज कळुं की "बडु" शोखीन थई गयो " आ उपरथी म्हारो ठराव अयोग्य हतो एम म्हने जणायुं.

म्हारे माटे बपोरनी भिक्षा मांगवानुं हें म्हने मान आप्युं हतुं ते दरम्यान एक दिवस भिक्षा लेवा जतां हाथनी अनाभिका आंगळी दिवाल साथ घसाववाथी छोलाइ स्हेज लोही नीकळेळुं. हुं ज्यारे भिक्षा लेइ मस्जीदमां पाह आंव्यो त्यारे हें म्हारी अनाभिका उंची करी म्हने देख-डावो एम सूच युंके म्हारी आंगळीना दरदनी म्हने खबर ले.

म्हारा कहेवाथी हुं म्हारा एक भक्तने त्यां केटलोक वखत जमतो हतो. केटलोक दिवसबाद म्हने त्यां जमवुं पडतुं ते ठीक न होतुं लागतुं पण हें कहेळुं तेथी हुं त्यांज जम्यां करतो. आ वात म्हें कोइने कही नहोती. छतां एक दिवस हें म्हारी मेळेज हुं उभो हतो ने कथ "अडचण शुं काम भोगवची, वीशी वाळा साथे गोठवण करी ले."

एक वखत म्हारो विचार म्हारा दर्शन लेई. वारोवार मन्माडथई टाण्टीवली रेलवेमां बारडोली थई मोता मारा स्व पिता जे ते वखते मांदा. हता तेमनी खबरलेवा खास जवानो हतो. शियाळानो दिवस होवा थी त्यां रात्र थाय ते म्हेंलां पहोचवाने तेमज म्हें बारडोली स्टेशने गाडी मगावेलो न होवाथी, बारडोली स्टेशनपर म्हारे म्हवारनी ट्रेनमांज उतरवानी जरूर हती. त्यां म्हवारे पहोचाने एवी ट्रेनमाटे म्हारी समजप्रमाणे म्हारे शिरडीथी बपोरेज नीकळवुं पडतुं हतुं तेथी लागलागट म्हें वेदी-घस बपोरे म्हने जवा माटे पूछ्युं त्यारे हें जवा ना पाडी, आथी विस्मीत थई धर्मशाळामां उतरेला एक गृहस्थपासेथी रेलवे गाईड लेइ गाडीओ

विषे स्हेज जोयुं तो समजायुं के स्हवारनी ट्रेनमां जवानी जरर छे. ते प्रमाणे बीजे दीवसे जवा परवानगी मांगतां तें तरत आपेली.

१९११ मां. ज्यारे हुं प्रथम त्हारे दर्शने आव्यो त्हारे म्हें त्हारी नान-कडी छवीने लॉकेटमाटे वे छवी खरीदेली. बधा भक्तो जेम छवीओ त्हारा हाथमां आप्यां बाद घेर लई जता तेमज त्हारी पण ईच्छते त्हारा हाथमां आप्यां बाद ज घेर लई जवानी हती, पण ते शरमने लीधे बनी शक्युं न होतुं ते त्हारे मनमां म्हने लागतुं हतुं. छतां बहु दीवस थइ गयेला होवाथी म्हें शिरडीथी घेर पाछा फरवानो निश्चय कीधो ने त्हने पूछ्यु " बिराडी जाऊ काय ? " त्हारे म्हें " हा " कही खुशीथी उदी आणी ने कहुं जा. तेथी गाडी करी हुं नीकळयो. गाडीवान एक छोकरोज हतो. कोपरगांव आवतां ते छोकरो कहे " अहीं जामफळ बहु सारां मळ्ळे ते थोडां घेर लेइ जाव; हुं उतरीने वाडीमांथी त्हमने लावी आपुं म्हें एने कहुं " हवे शो उपयोग ? पण जो तुं हुं आपुं ते जामफळ लेइ जई " वावा " ने म्होंचाडे तो लइ आव " एणे हा पाडी तथी म्हें एने जामफळ लेवा मोकलयो ने ए गया बाद हुं गाडीमांथी लघुशंका माटे नीचे उतर्यो ते कार्यथी निवृत्त थइ छोकरानी वाट जोतो आम तेम गाडीपासे फरवा लाग्यो. फरवाथी बूटनो जे अवाज थयो तेथी गाडीना बळ दो भंडकीं सामान साथे गाडी लेइ पाछा शिरडी तरफ दोडया. में ने बीजा एक जणे ते बळदोने ऊभा राखी पाछा फेरवाव व्यर्थ प्रयत्न कर्यो पण ते कंइ झलाया नहीं. तेथी जे जग्याथी बळदो नाठेला ते जग्या ए पाछो आवी हुं उभो. घणो बखत हुं थोभ्यो पण छोकरो पाछो आव्यो नहीं तेथी हुं कोपरगांव स्टेशन तरफ पगे चाल्यो. थोडे गयो एटलें ते छोकरो पोलीसने लेइ आवतो मळ्यो. पोलीस ने वनेली बावतनो खुलासो करी छोकरो साथे गाडीनी शोधमां हुं शिरडी तरफ पाछो फर्यो. तो सावळी वीर आगळ गाडी एमना एम रहेलां सामान साथे त्यांना चौकीदारो उभी कीधेली जोई. पछी शिडी पाछो फर्यो ने त्रे त्रण दिवस वधु रह्यो ते दरम्यान मुंबईना एक जाणीता वकीलनी ओळखाण थइ ने तेमणे पोताने माटे त्हारी छवी लीधेली ते त्हारा हाथमां आपुं त्हारबाद तेनी साथे म्हें

पण जे छत्रिओ, अगाळ हूं त्हाऱा हाथमां आपी शक्यो न हतो ते आपा पाळी लीधी ने पळी त्हाऱी रजा लेइ पाळो फर्यो त्वाऱे रस्तामां कांइ विध्न नडयुं नही.

एक म्हवारे पेटमां दुखतुं हतुं. आवखते म्हेज कांइ धायके दवा खात्रानी म्हने टेव पडेली तेथी पेटमां दुखत्रा मांडयुं के तरतज पेनकीलरनी वाटलीनी घरमां शोध करी पण ते इतुं नहि तेथी दीळगीर धइ हूं वेठो हतो. एटलामां त्हाऱी उदीनी वाटलीपर नजर गइतेमांथी थोडी उदी लेइ फार्की तो ते उदीनो स्वाद पेनकीलरना जेवोज लाग्यो ने पेटमां दुखतुं बंध धई गयुं. जे वाटलीमां म्हें भरेली ते तदन साफ कीधेली सनेटोजननी वाटळी हती एटले एमां पेनकीलरनो स्वाद संभवेज कयांथी ?

१९१६ ना ऑक्टोबर मासमां ज्यारे हूं रात्रिए गमे त्यां जइ रस्ता-पर के निर्जन जांतामां सूइ रहेतो त्वाऱे मायाळु पितापेठे तुं म्हारी शोध माटे माणसो मोकळतो.

हे पूज्यप्रिय आवीरीते तुं खरेखर म्हारां मात, पिता, बंधु, मित्र, गुरु प्रसंगोपात बन्यो पिता तरीके त्हें म्हने लाडनुं " बाबु " नाम पण केट-लोके बखत-आभ्युं पण आ वधा लाडना प्रतीकारमां जे काया वाचा मनथी म्हारी जातनुं अर्पण धवुं जोइए ते म्हाराथी बनी न शक्युं-म्हें त्हाऱां लाडक वाया नामने लजाव्युं तुंतो " अजन्माद्यमेकं परब्रह्म साक्षात् " तेथी तेने मायाना विशेषणो न शोभे-बन्नी हूं तो मा बाप गुरु मित्र बंधु बखतोबखत बन्यो त्वाऱे तुंने एक एवुं शुं नाम आपवुं ते न समजायाथी शहरातमां ' पूज्य प्रिय ' कही संबोध्योळे आटली सलगी जे म्हने कांइ-पण पूर्णपणे अर्पण करी शक्यो नथी तेने न घटे छतां त्हाऱो हमेशानो " स्वभक्तेच्छया मानुषं दर्शयन्तं " नो कृपाळु क्षमाशील स्वभाव याद आवतां आ वृष्टतां कीधी छे-तेने माटे क्षमा.

ले:-लाडका नामने अयोग्य पण लाडकु नाम राखवामां मात समजनार त्हाऱां वाळ " बाबु " ना शिरसाईंग नमस्कार

आतांपर्यन्त छापून आलेल्या महाराजांच्या लीला.

महाराजांच्या उदी (अंगारा) संबंधानें हजारों लोकांना अनुभव आले आहेत. तेच नुसते एके ठिकाणी गोळा केले तरी एक प्रचंड प्रय होईल. तें काम महाराजांना कोणीकडून करवून घ्यावयाचें असेल, तर तें करवून घेतीलच; पण तूतें या प्रस्तावनेत त्यांपैकी थोडेसे अनुभव केवळ दिग्दर्शनार्थ नमूद करित आहे.

माझे एक पारशी स्नेही एके ठिकाणी स्टेशनमस्तर होते. त्यांना एक विकार हाता, व त्यासाठी त्यांनी मुंबईच्या चांगल्याचांगल्या डॉक्टरांची औषधें घेतली होती; पण विकार गेला नाही. एक दिवस त्यांनी मजकडून महाराजांची उदी घेतली व तिचें तीन दिवस सेवन केलें. चवथे दिवशी त्यांचा विकार साफ नाहीसा झाला.

एका पारशी गृहस्थाच्या ताऱ्या मुलीला आंकडी येत असे. प्रत्येक तासातासाला तिला तें वारें येई, आणि ती अत्यवस्थ होत असे. त्या गृहस्थाला त्याच्या एका स्नेह्याने मजकडे पाठविलें व मी त्याला उदी दिली. ती तो घेऊन गेला आणि दुसऱ्या दिवशी त्याने मला येऊन सांगितलें, की, उदी दिल्यानंतर आंकडी दर तासाला नु येतां सात तासांनी आली व तिच्यापासून फारच कमी त्रास झाला. व तो आणखी उदी घेऊन गेला.

हर्षाजवळ एका खेड्यांत एक सातारा गृहस्थ मुतखड्याच्या विकारानें अतिशय त्रस्त झाला होता. पुष्कळ लोकांनी त्याला शस्त्रक्रिया करवून खडा काढवावा असें सांगितलें, पण त्याची हिंमत ह्मोईना. शेवटी तो मरणोन्मुख झाला. तितक्यांत माझे एक गुह्यवधु जे त्या गांवचे इनामदार आहेत ते त्या गांवांत जाऊन पोहोचले. त्यांच्या येण्याची खबर त्या सातारान्याच्या मुलास लागतांच तो त्यांच्याकडे गेला व त्यांजपारी महाराजांची त्याने उदी सांगितली. ती उदी त्याने पाण्यांत घालून आपल्या बापाला पाजली आणि त्यानंतर पांच मिनिटांच्या आंत खडा आपोआप

लव्चीच्या द्वारे सटकून बाहेर पडला. अर्थातच हातारा हुपार झाला आणि त्याची प्रकृती सुधारली.

मुंबईचा एक कायस्थ प्रभु गृहस्थ कांहीं महिने शिडीस राहिला होता. त्याची बायको गरोदर होती, तीहि त्याच्याबरोबर होती एके दिवशी रात्री दहा वाजण्याच्या सुमारास तिला प्रसूतिवेदना सुरू झाल्या. गांठ लहान असल्यामुळे तेथे डॉक्टर किंवा वाकवगार सुईण मिळणे शक्य नव्हते. शेजारच्या दोन बाया गेल्या व त्यांनी पाहिले तों पोर आडवे आलेले होते, आणि गर्भाची हालचाल कांहींच दिसेना, व बाईचा जीव कासावीस होऊं लागला. शेजारणी बायही घाबरल्या. मग त्यापैकी एकीने थोडी उदी पाण्यांत घालून त्या गरोदर बाईला पाजली, आणि बावांचा धावा केला. पांच मिनिटांच्या आंत पोर बाहेर पडले. तें अगदी हिरवेनिळे झालेले होते. त्यावरून गर्भातच त्याचा प्राणांत होऊन कांहीं वेळ झाला असावा, असें दिसले. पोर बाहेर पडल्याने बाईचा जीव वाचला. हे वाळंतपण बाईला फारच कठीण जाईल, आणि बाईच्या जिवावर बेतेल, असें पुष्कळांनी पूर्वी भाकित केले होते, आणि खणून ती बाई आणि तिचा नवरा शिडीस जाऊन राहिली होती.

वांद्र्यास एक गृहस्थ आहेत त्यांना रात्री त्रास होत असे. त्यांना झोप लागली की भयंकर स्वप्न पडावे, आणि त्यांनी दचकून जागे व्हावे. हा प्रकार सतत कांहीं महिने चालू होता. एके दिवशी त्या गृहस्थाने आपली हकीगत त्याच वराचे मालक जे माडीवर रहातात त्यांना सांगितली, व याला कांहीं उपाय सांगा असें म्हणाले. वराचे मालक बावांचे पूर्ण भक्त असल्यामुळे त्यांनी त्यांना थोडी उदी एका कागदाच्या पुडीत बांधून दिली, आणि ही निजतांना उशाखाली ठेवा, असें सांगितले. त्यांनी त्याप्रमाणे केले व त्या रात्री त्यांना स्वस्थ झोप लागली. ती पुडी आतां ते नेहमी उशाशी ठेवितात, आणि आतां झोपेसंबंधाने त्यांची तक्रार कांहीं राहिली नाही.

प्रभासास एक गृहस्थ आहेत, त्यांना एकदा पटकतीने आजार झाला, आणि ती नुसत्या उदीने-कोणाचे कांहीं औषध न घेता वरा झाला, असें त्यांनीच मला सांगितले.

शुद्धिपत्र

पृष्ठ	मौल	अशुद्ध	शुद्ध
महाराजांचे अनुभव			
१८	११	रामाणिस	रामायण
१७	८	एण्ड	एण्ड
		परज्योतिरूपसमय	परज्योतिरूपसमय
११	७	जोगीभार	जोगीभार
११	१७	महाराजांचे	महाराजांचे
१६	१६	महाराजांचे	महाराजांचे
११	११	गताही	गताही
११	११	अवध	अवध

रफूट विषय

१७	८	अवध	अवध
११	१७	समर्थनीया	समर्थनीया
११	१७	गताही	गताही
१८	१६	संजीवनी	संजीवनी

१२ हे असांगून पाहिलेले कळविलेले समजून घ्यावे. गती रजिटर आहेत ते वेळीस वेळीस जात राहिले पाहिजे.

श्रीसहस्रचरित

१६	१७	साडे पाणीवादी	पाणीवादी
१८	१५	वड्यांचा	वड्यांचा
१९ फूट जोड " करीत " वर नसून " कोली " या शब्दावर आहे			
१०२	१०२	मातादीत	मातादीत
१०३	१०३	कट	कट
	१०३	पक्षात	पक्षात

श्रीसाई लीला.

(३८)

(मासिक)

वर्ष १ लें.

आषाढ शके १८४५.

अंक ५ वा.

महाराजांचे अनुभव.

श्री सद्गुरुसाईनाथ सगुणोपासनेतील वहुतेक पद्यांचे कर्ते वे० कृष्ण शास्त्री मीश्र यांनीं ता० ११।७।२१ रोजी पाठविलेल्या पत्र नं० १०१ यांतील कांहीं उतारेः—साईनाथांचे गुरुपुजेची पत्रिका त्यांच्या सद्गुरू कडून आली ती पोंहचली. पण मोठ्या कष्टानें म्हणावें लागतें कीं, अशा प्रसंगी दासाला सद्गुरूचे चरणकमलाचा लाभ होत नाही. कारण येथें मी तयार केलेल्या यथार्थ रामायणाचें पुराण आषाढ शु ॥ १३ पासून सुरू करण्याचा ठराव येथील लोकांचे आप्रहाररून केला. हें यथार्थ रामायण सद्गुरू साईनाथांच्या झिजेनेच तयार केलें गेलें म्हणून मी सुरू ठेवणारे पुराणही महाराजांची सेवाच आहे असें मानितों तरी महाराजांचे समाधीजवळ अल्पशी भेट म्हणून एक रुपया पाठविला आहे, तो सद्गुरूंनीं त्यांच्या सत्कार्यास लावावा. अशा महाराजांविषयींचा आपला अनुभव काय आहे तो कळविण्याविषयी आज्ञा आहे. करितां त्या संबंधानें दोन शब्द लिहितों.

महाराजासंबंधानें मला जो अनुभव आला तो माझ्याबरोबर असणाऱ्यांना सर्वांना माहित आहेच. म्हणून माझ्या लिहिण्यांत कांहीं विशेष आहे असें समजूं नये. मी जें लिहिणार तें पूर्वीच भक्त मंडळीस कळलें असेल व तें प्रथित केलें असेल तर माझा लेख दाखल दत्त करवा आणि

अनुभव येऊन तो प्रसिद्ध कोला नसेल तर मी लिहिलेल्या लेखास साक्षी येऊन जीत्याची वासलात लावावयाची असेल ती लावावी.

साईनाथ महाराज हे अतींद्रिय होते. ह्या ठिकाणी होते असा भूत-काली प्रयोग कोल्याने महाराजांच्या त्रिकालाबाधित वास्तव्यास बाध येतो पण हा प्रयोग फक्त नश्वर देहासंबंधाने समजावा. कारण साईनाथ अजरामर अन्ून ते सांप्रत कायेम आहेत व हमेशाही आहेत असे माझे मन सांगते. व वारंवार दर्शन देऊन या देहाकडून कार्य करून घेतात. तेव्हा हे माझे म्हणणे खोटे होणे शक्य नाही. आम्ही सर्व मंडळी साईनाथांचे सन्निध असून सायंकाळची शेजारती केली. दुसरे दिवशी महाराजांचे दर्शनास गेलो असता ते म्हणाले “ काल मी फिरावयास गेलो होतो.” हे आत्मांस खरे वाटेना पण थोडके वेळाने एका गांवच्या मनुष्याने सांगितले (हा गांव शिर्डीचे दक्षिणेस जवळच आहे) की ‘ काल सायंकाळचे वेळेस महाराज आमचे गावी होते’ हे समजल्यावर महाराजांचे म्हणण्याचा अर्थ बरोबर लागला. एक देह राहून दुसरा देह धारण करण्याची शक्ति अतींद्रियता प्राप्त करून घेतल्याशिवाय येत नाही.

एके दिवशी वळवंतराव खापर्डे व त्यांचे बरची सर्व मंडळी निद्रिस्त झाल्यावर साईमहाराज वळवंतरावचे स्वप्नांत येऊन त्याचे घरी भोजन केले व झोपाळ्यावर वसून विडा घेतला आणि निवून गेले. इतक्यांत वळवंतराव जागे झाले व प्रातःकाळी मला ते स्वप्न सांगितले, तेव्हा मी त्यांना म्हणालो तुम्ही हे स्वप्न कोणाजवळ न सांगता साईमहाराजाजवळ जा. जर हे स्वप्न महाराजांनी दिले असेल तर महाराज काही ना काही तरी बोलतील, व एरव्हीप्रमाणे हे स्वप्न असेल तर कांहींच बोलणार नाहीत. असे त्यांनी सांगितल्यावर ते साईमहाराजांकडे गेले. चमत्कार हा झाला की, तेथे जाण्याबरोबर ‘ काल आम्हांस जेऊ वातले पण दक्षिणा नाही दिली’ असे ते वळवंतरावाला म्हणाले. हे शब्द ऐकून वळवंतराव रुंद झाले व दक्षिणा किती द्यावी असा उलट महाराजांस प्रश्न केला, तेव्हा २५ पंचवीस रुपये दक्षिणा आण असे ते म्हणाले. हे सर्व अतींद्रिय शक्तीचे खेळ आहेत. काही मंडळीस ह्या गोष्टी खोटे वाटतात

पण श्रीमंत यशवंत व्यंकटेश कोव्हटकर बी. ए. एल्. एल्. बी हे आपल्या श्रीमद्भागवतार्थ दर्शन नामक पुस्तकांत आत्मा अमर असून त्याला अनेक चमत्कार करिता येतात, हे सप्रमाण सांगतात. मग महाराजांचे जागृतावस्थेत व स्वप्नावस्थेत देह धारण करून दर्शन देणे कोणतें अशक्य आहे! 'जागतरामा सोवत रामा सपनोमे देखो रामही रामा' या एकनाथ स्वामीच्या म्हणण्याप्रमाणें साईनाथ वाटेल तेव्हां दर्शन देतात, त्याला प्रमाण 'अथ प्रमथ संप्रसादोऽस्माच्छरीरात्समुत्थाय परंज्योतिरूपसंपद्य स्वेन रूपेणाभिनिष्पद्यत' (छांदोग्योपनिषत् अष्टमोऽध्याये खंड ३ मंत्र ४) (आत्मवेद्याची) हा प्रसन्न रूप आत्मा (केव्हांही) या शरीराच्या बाहेर येऊन अत्यंत श्रेष्ठ अशा ज्योतीला प्राप्त होवता त्या स्वतःच्या रूपाशी युक्त होतो (तरी केव्हां केव्हां त्याला पूर्वीचें शरीर अचेतन पाडण्याची अवश्यकता वाटत नाही.) महाराज कामक्रोधादिक वृत्तीला बश न होतां स्वस्वरूपी रममाण होऊन सदा शांत वृत्तीने रहात.

शयनागारांतून मशीदींत येतेवेळीं हातीं दंडा घेऊन लाखो शिब्या देत असत अशा वेळीं त्यांचे समोर पाणी लाविले जात असे. पण चमत्कार हा की, मोठ्याने शिब्या देण्याचे आवेशांतच प्रतिक्षणी 'अहो तेरा अच्छा करेगा' ही अत्यंत व हळू पण स्पष्ट वाणी ऐकूं येत असे. कोणता सामान्य पुरुष रागाच्या तडाक्यांत शांत वृत्तीने आशिर्वाद देता? म्हणून मी म्हणतो की महाराजांचें रागावणें हा निवळ देखावा होता पण अंतःकरण अत्यंत दयार्द्र व शांत होतें—

" भक्तांची साकडी स्वये सोसी देव । त्यां पाशीं केशव सर्वकाळ ॥
(गाथा तुकाराम. ४२७४). एके दिवशीं आम्हीं सर्व मंडळी महाराजांपाशी बसलो व आरतीची वेळ झाली. त्यावेळेस मामूलीप्रमाणें वापूसःहेवांनी आरती लाविली पण काय झालें नकळे महाराजांचे शरीरांत एकदम नरसिंहावताराचा संचार झाला. आरती व आलेले नैवेद्य सर्व फेकून दिले. दंडा माहून सर्वांस मशीदींतून काढून दिले. व आसन सोडून खालचे पडवीत येऊन बसले. अशा वेळेस आरतीवीरती सर्व कांहीं राहिले. तीन वाजले भक्तजन भुकेनें व्याकूळ होऊं लागले. कोणी नुसत्या सिंहा-